

Rogaland fylkeskommune
Postboks 130

4001 STAVANGER

Arkivsaknr.
14/2239-284

Arkivkode
141

Avd/Sek/Saksb
PLA/FEL/TKD

Deres ref.

Dato:
29.10.2019

Oversendelse av uløst innsigelse til Kommuneplan for Randaberg kommune 2018 - 2030 til Kommunal- og moderniseringsdepartementet fra Randaberg kommune

Randaberg kommune oversender del av kommuneplan 2018-2030 som omhandler akvakulturanlegg til Kommunal- og moderniseringsdepartementet for endelig avgjørelse. For området foreligger innsigelse fra Fylkesmannen i Rogaland og Forsvarsbygg. Fylkesmannen har «generell innsigelse», med bakgrunn i usikre vurderinger. Forsvarsbygg har innsigelse til at bestemmelsene ikke hindrer «nye faste installasjoner» i kommunens havområder. Randaberg kommune mener at arealdisponeringen er tilfredsstillende utredet og ber Kommunal- og moderniseringsdepartementet om endelig avgjørelse.

Innledning

I tråd med plan- og bygningsloven sendes med dette kommuneplanens arealdel til departementet for avgjørelse. I tråd med rundskriv T-6/87 sendes planen til Rogaland fylkeskommune, da det er Fylkesmannen i Rogaland som har reist innsigelse.

Randaberg kommune vedtok 20.6.2019 Kommuneplan for Randaberg kommune 2018-2030 (Vedlegg 01). I tråd med Rundskriv T-5/87 valgte Randaberg kommune å dele kommuneplanens arealdel i to, slik at det bare er den del det er reist innsigelse mot som sendes departementet for avgjørelse.

Området som sendes for avgjørelse er området VA, som er avsatt til akvakultur.

Innsigelse fra Fylkesmannen i Rogaland

Kommunen behandlet innspillet om akvakulturanlegg i egen sak i kommuneplanutvalget (KPU) 19.4.2018 i sak 21/18 (vedlegg 02), som fattet følgende vedtak: *Området vest for Alstein legges ut som akvakultur i forslaget til ny kommuneplan.*

Kommuneplanen ble vedtatt å legges ut til høring og offentlig ettersyn i Kommuneplanutvalgets møte 7.6.2018, sak 24/18, med frist for innspill 7.12.2018. Fylkesmannen i Rogaland reiste innsigelse til forslag om akvakultur, VA, brev 7.12.2018 (vedlegg 03).

Det ble avholdt drøftingsmøte med Fylkesmannen 15.2.2019 (vedlegg 04), hvor det ikke ble oppnådd enighet. Det ble avholdt meklingsmøte 27.4.2019 (vedlegg 05), hvor det heller ikke ble oppnådd enighet. Det ble i kommunestyret 20.6.2019 sak 32/19 vedtatt (vedlegg 06):

Innsigelse fra fylkesmannen i Rogaland, jfr uttalelse 7.12.2018 til VA Akvakulturanlegg på Alstein imøtekommes ikke. Det vises til protokoll fra meklingsmøtet 24.4.2019. Innsigelsen sendes til Kommunal- og moderniseringsdepartementet for endelig avgjørelse.

Innsigelse fra Forsvarsbygg

Forsvarsbygg fremmet innsigelse til planforslaget som var på høring og offentlig ettersyn etter førstegangsbehandling av kommuneplanen, brev 3.12.2018 (vedlegg 07). De hadde innsigelse til at temakart ikke var tilstrekkelig sikret i bestemmelsene, samt at de ønsket egen bestemmelse til Forsvarets skyte- og øvingsfelt. For å imøtekomme innsigelsen vedtok Kommuneplanutvalget i møtet 24.1.2019, sak 2/19 (vedlegg 08) å revidere bestemmelsene, samt å knytte temakart opp i bestemmelsene gjennom nummerering. Kommunen mente at Forsvarsbyggs innsigelse med dette var imøtekommet. Melding om vedtak ble sendt til Forsvarsbygg 31.1.2019. Kommunen henvendte seg videre til Forsvarsbygg med konkret forespørsel om innsigelsen 15.5.2019, samt planforslaget var på begrenset høring i juni 2019. Kommunen fikk ikke tilbakemelding fra Forsvarsbygg på henvendelsene og antok derfor at de anså sin innsigelse som imøtekommet, og ikke hadde kommentarer. 4.7.2019 fikk kommunen henvendelse fra Forsvarsbygg med forespørsel om status. 13.8.2019 ble det klart at Forsvarsbygg ikke anser innsigelsen om imøtekommet (se saksutredning i sak 34/19 fra møte i Kommuneplanutvalget 5.9.2019 for redegjørelse av saksgang, vedlegg 09).

Det ble avholdt drøftingsmøte med Forsvarsbygg og fylkesmannen i Rogaland 27.8.2019 (vedlegg 10). Det ble ikke oppnådd enighet i møtet, og det ble gjort klart fra Forsvarsbygg at det ikke er hensiktsmessig med mekling. Det ble i kommunestyret 19.9.2019 sak 36/19 vedtatt følgende, som omhandler innsigelsen (vedlegg 11):

Randaberg kommune imøtekommer ikke innsigelsen fra Forsvarsbygg vedrørende å ta inn i bestemmelsene at det ikke kan tillates faste installasjoner eller virksomhet innenfor områder markert som Forsvarets skyte- og øvingsfelt i temakart 2.

Saken oversendes til Kommunal- og moderniseringsdepartementet for endelig avgjørelse.

Temakart 2, Forsvarets skyte- og øvingsfelt i Kommuneplan for Randaberg 2018-2030 fremstilles med oppdeling i felt og ikke én sammenhengende flate.

Randaberg kommunes redegjørelse av konflikten

Disponering av sjø til akvakultur er vurdert gjennom KPU-sak 21/18 og ved behandling av innsigelser i KPU-sak 2/19. I tillegg har det vært befarings- og presentasjoner i forbindelse med planarbeidet.

Det er nasjonale forventninger at «fylkeskommunene og kommunene avsetter tilstrekkelig areal til ønsket vekst i oppdretts- og havbruksnæringen gjennom oppdaterte planer, som også ivaretar miljøhensyn og andre samfunnsinteresser» (mai 2019). Det heter videre i Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019-2023 at «Norge skal være en ledende havnasjon, og havbasert verdiskaping er viktig for sysselsetting langs hele kysten. Potensialet for ytterligere vekst er stort og regjeringen ønsker å bidra til å realisere dette».

Havbruk styres av regelverk og konsesjonsordninger som ligger utenfor kommunens myndighet. Likevel er det lagt til kommunen å avklare gjennom plan- og bygningsloven om havbruk er ønsket i utgangspunktet. Kommunens vektning av saken kan ikke gå inn i alle tenkelige produksjonsmåter og bruk av ulike teknologier, selv om disse kan være utslagsgivende for virkningene anlegget har mot omgivelsene. Derfor blir kommunes behandling av havbruk også mer prinsipiell. Det er et nasjonalt mål at havbruksnæringen skal vokse og Regjeringens målsetning for sjømatproduksjon er at Norge skal bli «verdens fremste sjømatnasjon». Samtidig fører havbruk med seg en del ulemper for andre interesser i sjø. Kommunen må vekte fordelene mot ulempene, og så må konsesjonsmyndigheten ta siste beslutning om et anlegg kan tillates, hvor mye fisk som kan produseres, og stille krav til produksjon, drift og utstyr. Ut fra tilgjengelige data og utredninger fremstår lokaliteten med lav konfliktgrad på flere områder. På bakgrunn av dette har Randaberg kommune vedtatt at kommunen ønsker å avsette område for akvakulturanlegg utenfor Alstein.

Kommunens redegjørelse av innsigelse fra Fylkesmannen i Rogaland

I sin innsigelse viser Fylkesmannen til ulike faktorer som de legger til grunn for sin innsigelse. Innsigelsen er vedlagt i sin helhet og søkt oppsummert under:

- Nærhet til Jærstrendene landskapsvernområde, som vil påvirke landskap- og opplevelsesverdien og skape presedens for flere anlegg i nærheten av Jærstrendene landskapsvernområde.
- Vernestatus for landarealene på Alstein er landskapsvern (ca. 400 meter fra foreslått arealdisponering). Et forstyrrende inngrep i nærheten av Alstein vil kunne påvirke økologisk funksjon for fuglelivets hekking, matsøk og rasting.
- Oppdrettsanlegg er forbundet med store utslipp av næringsalter og organisk materiale. Viser videre til lakselus og rømming av oppdrettslaks.
- Saksdokumentene viser at det kan være uheldige virkninger av et akvakulturanlegg i området.
- Mangler ved KU, ROS-analysen og miljøverdiene som er i området gjør det til usikker vurdering som ikke er tilstrekkelig grunnlag for å åpne for akvakulturanlegg i kommuneplanen. De «...fremmer derfor en generell innsigelse til planforslaget...».

Vi vil påpeke at det er vanskelig for kommunen å forholde seg til en slik generell innsigelse. Det vises til krav for mer utredning. I drøfting og mekling stilte kommunen spørsmål om hva som må til for å tilfredsstille behovet for tilstrekkelig utredning, noe fylkesmannen ikke kunne svare på. I så måte oppleves det som en innsigelse som er tilnærmet umulig å imøtekomme.

Kommunen mener at det foreligger tilstrekkelig utredning for å kunne ta stilling til om det kan tillates akvakulturanlegg innenfor området. Det er utarbeidet konsekvensvurdering og risiko- og sårbarhetsanalyse (Konskvensutredning for ny oppdrettslokalitet Alstein i Randaberg kommune, 7.9.2017, vedlegg 12t) av konsulenter som kommunen har lagt til

grunn har kompetanse innenfor fagfeltet. I forhold til lakselus er det i dag et strengt regelverk som også et eventuelt akvakulturanlegg som etableres i Randaberg kommune må forholde seg til. Vi som kommune må avveie fordeler og ulemper med et tiltak. Gjennom en samlet vurdering er det konkludert med at det er flere positive sider, og det er derfor vedtatt at det er ønskelig med et akvakulturanlegg i kommunen.

Nærhet til Jærestrendene landskapsvernområde og Alstein er tilsvarende vanskelig å forholde seg til for kommunen. Hvor nært er for nært? Kommunen må forholde seg til de faktiske avgrensningene, og kan vanskelig i tillegg forholde seg til at verneområdene også skal gjelde utenfor avgrensningen. Vi vil også påpeke at området er preget av mye skipstrafikk, noe som også er bekreftet i innspillet fra Kystverket.

Gjennom mekling argumenterte fylkesmannen for nye momenter enn det som fremkom i innsigelsen (se referat fra meklingsmøtet, vedlagt). Dette er svært utfordrende å forholde seg til for kommunen, og i oppsummering oppleves innsigelsen fra Fylkesmannen som lite konkret.

For ordens skyld informerer vi om at Rogaland fylkeskommune i sitt saksfremlegg *Randaberg kommune – kommuneplan 2018-2030* til Fylkesutvalget, 27.11.2018 skrev følgende:

Kommunen har avsatt areal til akvakultur/havbruksnæring. Dette samsvarer med regionalplan sjøareal havbruk og den regionalpolitiske målsettingen om å doble produksjonen av sjømat i Rogaland fra 2010 til 2020. En av hovedforutsetningene for å oppnå dette er at kommunene som arealmyndighet følger opp med å sette av næringsareal i kommuneplanens arealdel.

Fylkesrådmannen mener konsekvensene av å etablere et akvakulturanlegg ved Alstein for mange tema er grundig vurdert. Først ved en dispensasjonssøknad i 2016 og nå i sammenheng med at det er satt av et areal til akvakultur i arealdelen. Fylkesrådmannen understreker at det blir satt krav til drifta for å ivareta hensynet til dyrevelferd, biologisk mangfold og vannmiljø når lokaliteten skal behandles etter akvakulturloven.

Fiskeridirektoratet konkluderer i sitt innspill (10.12.2018) på følgende måte: «På generelt grunnlag støtter Fiskeridirektoratet region Sør at Randaberg kommune forsøker å tilrettelegge for akvakultur i kommunens sjøområder.»

Kommunens redegjørelse av innsigelse fra Forsvarsbygg

Randaberg kommune har vedtatt temakart (vedlegg 13) som viser Forsvarets skyte- og øvingsfelt og det er knyttet bestemmelser til områdene som tillater bruk av området til skyte- og øvingsfelt for Forsvaret. Det er imidlertid ikke tatt med i bestemmelsen at det innenfor området ikke kan tillates nye faste installasjoner. Dette med bakgrunn i at området som i kommuneplanen er avsatt til akvakulturanlegg (VA) ligger innenfor dette området.

Som det kommer frem av temakartet dekker Forsvarets øvings- og skytefelt mer eller mindre hele sjøarealet til kommunen. Dersom bestemmelsen skal revideres i tråd med innspillet fra Forsvarsbygg betyr det at det ikke er mulig å anlegge akvakultur i kommunen. I praksis gjelder derfor denne innsigelsen samme området som Fylkesmannen i Rogaland har innsigelse til.

Ved oppstart av kommuneplanen (2015) kom det innspill fra Forsvarsbygg om at de jobbet med et arbeid for å gjennomgå alle skyte- og øvingsfelt, og at arbeidet var forventet ferdig i løpet av 2016. Muntlig, og i tråd med Fylkesdelplan for kystsonen i Rogaland, ble det kommunisert at skytefelt R6 og R8 (markert i vedlegg 14) ikke har vært

i bruk på lang tid og at det er sannsynlig at disse områdene skal frigjøres. I drøftingsmøtet med Forsvarsbygg kom det frem at arbeidet ikke er ferdigstilt, men er utvidet noe. De ønsker å se hele Norges kyst i sammenheng. Randaberg kommune forstår behovet for å kartlegge og vurdere alle skyte- og øvingsfelt, samtidig er det svært uheldig at Forsvarsbygg ser ut til å legge til grunn en «føre-var» strategi for å beholde arealer som ikke har vært i bruk på lang tid. Det har store konsekvenser da det legger store begrensninger for kommunens arealbruk i sjø. Kommunen mener at Forsvarsbygg må vurdere bruken av kommunens område slik at kommunen kan få sitt planarbeid stadfestet.

Det er også et prinsipielt spørsmål om Forsvarsbygg har mulighet til å få lagt inn arealer til skyte- og øvingsfelt i nye kommuneplaner, uten gjennom en vanlig prosess i tråd med plan- og bygningsloven der det gjøres konsekvensvurderinger. Vi ber Kommunal- og moderniseringsdepartementet vurdere dette.

I tillegg stiller vi oss spørrende til om innsigelsen fra Forsvarsbygg ligger innenfor forvaltningsreglene i forhold til at de ikke svarer på kommunens henvendelser i halvåret frem mot vedtak av kommuneplanen. Kommunen tar til etterretning at vi muligens var noe uklare i våre henvendelser i forhold til formell trekking av innsigelsen.

I oppsummering ønsker vi å presisere at det er stor lokalpolitisk vilje for å legge til rette for et akvakulturanlegg innenfor Randaberg kommune.

Vi ber med dette om en endelig avgjørelse fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Vi ber dere ta kontakt om det er noe som er uklart, og vi stiller gjerne i møte og eller på befaring om det er behov for å belyse saken nærmere.

Sakspairer med saksfremlegg og diverse vedlegg er å finne på kommunens hjemmeside: www.randaberg.kommune.no.

Med hilsen

Magne Fjell
Rådmann

Tonje Kvammen Doolan
Plan- og miljøsjef

Vedlegg:

1. Plankart, datert 27.6.2019 som viser akvakulturområdet, VA, og planbestemmelser med bestemmelser for foreslått arealformål, VA
2. KPU-sak 21/18, møte 19.4.2018. Saksfremlegg og protokoll
3. Innsigelse fra fylkesmannen i Rogaland, datert 7.12.2018
4. Referat fra drøftingsmøte med Fylkesmannen i Rogaland 15.2.2019
5. Meklingsprotokoll fra mekling med Fylkesmannen i Rogaland 27.4.2019
6. Protokoll fra KST-møte 20.6.2019, sak 32/19
7. Innsigelse fra Forsvarsbygg, datert 3.12.2018
8. Protokoll fra KPU-møte 24.1.2019, sak 2/19
9. KPU møte 5.9.2019, sak 34/19. Saksfremlegg
10. Referat fra drøftingsmøte med Forsvarsbygg 27.8.2019
11. KST-møte 19.9.2019 sak 36/19. Saksfremlegg og protokoll

12. Konsekvensutredning for ny oppdrettslokalitet Alstein i Randaberg kommune, 7.9.2017
13. Temakart for Forsvarets skyte- og øvingsfelt
14. Temakart markert med feltnavn

Kopi til:

Fylkesmannen i Rogaland, Postboks 59 Sentrum, 4001 STAVANGER

Forsvarsbygg, Postboks 405, sentrum, 0103 OSLO

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur.